

Tallinna Ülikooli tegevuskava jätkusuutliku arengu toetamiseks aastatel 2024-2025

Tallinna Ülikooli missioon on toetada Eesti jätkusuutlikku arengut kõrgetasemelise teadus-, õppe- ja loometöö, ühiskondliku mõttevahetuse, ettevõtluse, avaliku ja kolmanda sektoriga läbiviidava koostöö ning akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Ülikooli akadeemiline tegevus on koondunud viie fookusvaldkonna ümber: haridusuuendus, digi- ja meediakultuur, kultuurilised kompetentsid, terve ja jätkusuutlik eluviis ning ühiskond ja avatud valitsemine. Ülikooli arengukava näeb muuhulgas ette järgmisi tegevusi:

1) panustame Eesti kohanemisse looduslike ja sotsiaalsete muutustega, pakume lahendusi inimese tervisekäitumise ja heaolu kujundamiseks, loodusressursside kestlikuks haldamiseks ja rohepöörde elluviimiseks;

2) aitame tagada õpetajate järelkasvu kõikidel haridustasemetel, toetame elukestva õppe kaudu kaasavat haridust ja paindlikke õpiteid ning toimetulekut mitmekultuurilises ja -keelses koolikeskkonnas.

Jätkusuutlikkuse ehk kestlikkuse ehk säästva arengu all mõistame arenguteed, mis rahuldab praeguse põlvkonna vajadusi ja püüdlusi, seadmata seejuures ohtu tulevaste põlvkondade samalaadseid huve. Jätkusuutliku arengu eesmärk on saavutada tasakaal sotsiaal-, majandus- ja keskkonnavaldkonna vahel ning tagada täisväärtuslik ühiskonnaelu praeguste ja järeltulevate põlvde jaoks¹. Tallinna Ülikool peab pikas perspektiivis möödapääsmatuks lähtuda kõikides oma tegevustes vastutustundlikest valikutest. Perioodi 2024-2025 tegevuskava sisaldab vaid osa tegevustest, mis meil läbi tuleb järgnevatel aastatel teha. Jätkusuutlikud tegevused hõlmavad linnaku füüsilist ja digitaalset infrastruktuuri, organisatsiooni arendamist, liikmeskonna heaolu tagamist ja käitumisharjumuste muutmist, kogukonna kaasamist ja partnerlust, teadus-, arendus- ja õppetegevust. Organisatsiooni arendamisel lähtume ESG strateegiast, mis organisatsioonile tähendab jätkusuutlikku ja vastutustundlikku lähenemist oma arengus keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimise aspektidest lähtudes².

Lähtume ÜRO üleilmsete säästva arengu eesmärkidest³. Strateegia "Eesti 2035" annab suuna ÜRO eesmärkide elluviimiseks Eestis⁴. Samuti järgime Euroopa Liidu kliimapaketi "Eesmärk 55" ettepanekuid jõuda Euroopas 2050. aastaks süsinikuneutraalsuseni. Selle vahe-eesmärgiks on vähendada süsinikuheidet 55 protsenti 2030.a.⁵ Rohepöördega seotud eesmärged Eestis jälgitakse järgmiste mõõdikute kaudu: kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamine, taastuvenergia osakaalu tõstmine, olmejäätmete ringlussevõtu suurendamine, kestlike liikumisviiside osakaalu suurendamine, tervena elada jäänud aastate suurendamine ning säästva arengu indeksi tõus⁶. Lähtuvalt Euroopa roheleppest⁷, mille üks fookus on

---

¹ Jaanus Terasmaa "Rohepöörde sõnastik õppijale", mis tugineb erinevatele seotud allikatele. Rohepöörde juhtimise mikrokraadiprogramm 2023/2024 õa.

² Ibid.

³ <https://www.riigikantselei.ee/valitsuse-too-planeerimine-ja-korraldamine/valitsuse-too-toetamine/saastev-areng>

⁴ <https://valitsus.ee/strateegia-estis-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia/aluspohimotted-ja-sihid>

⁵ <https://kliimaministeerium.ee/euroopa-liidu-kliimaeesmargid>

⁶ <https://www.valitsus.ee/valitsuse-eesmargid-ja-tegevused/rohepoliitika>

⁷ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

looduse kaitsmine, on elurikkuse (geneetilise, liigilise ja elupaikade) ja toimivate ökosüsteemide kaitse ja taastamise olulisuse teadvustamine, samuti selle integreerimine kõigisse jätkusuutlikkuse teemadesse ja looduse iseväärtuse mõtestamine jätkusuutlikkuse alusena. Samuti näeme vajadust leida viise looduskaitse ja looduse taastamise teemade tõhusama integreerimise toetamiseks põhikooli ja gümnaasiumi riiklikku õppekavasse. Suurimad muutused saavad alguse inimesest ja keskkonnast, kus ta tegutseb.

Organisatsioonina jälgime oma keskkonnaaspekte (meie tegevuste erinevad tahud nt vesi, loodusvarade kasutus, kogukond, mis mõjutavad keskkonda) ja tegevuse keskkonnamõju. Oleme valmis panustama hoiakute ja väärtuste muutmisesse ning uute teadmiste ja oskuste omandamisse. Seame sihiks vähendada negatiivseid mõjusid. Allolev tabel sisaldab jätkusuutlikkusega seotud eesmärke ning neile vastavaid olukorra lühikirjeldusi, tegevusi perioodil 2024-2025, täiendavaid märkusi ning vastutajaid. Tegevuskava sisaldab realselt teostatavaid tegevusi perioodil 2024-2025. Seejuures lähtub tegevuste pakett jätkusuutlikkuse tervikvaatest pikemas perspektiivis.

Tegevused 2024-2025

Eesmärk	Olukord	Tegevused	Märkused	Vastutaja	
1.Energia-tõhususe suurendamine	Olemasolevad energiamahukad hooned (Räägu, Rüütli, Rakvere)	Ülikooli tegevuse koondamine linnakusse, amortiseerunud ja suure energiakuluga hoonete võõrandamine		Haldusosakond	
	Hoonete kasutus periooditi ebaühtlane	Elektrienergia tarbimise vähendamine majade sulgemisega aastavahetusel	Tarbimine vähenes ca 27% võrreldes tavapärase režiimiga		
		Soojusenergia tarbimise vähendamine	Tarbimine vähenes ca 35% võrreldes tavapärase režiimiga		
	Taastuenergiat pole seni kasutatud	Päikesepargi käivitamine taastuenergia tootmiseks	Aastane tootlus 27,5 MWh		
	Terra ja Mare majade ventilatsiooniseadmed aegunud ja ebaefektiivsed	Vananenud ventilatsiooniseadmete renoveerimine ja/või vahetus	2023.a. tehtud investeeringud Terra soojussõlme, nuti-termostaatidesse, akendesse ja valgustitesse peaksid koos ventilatsiooni parendamisega andma ca 50% energia kokkuhoidu, ühtlasi panustame seeläbi ka ruumide sisekliima paranemisse.		
	Ruumide ülekuumenemine	Mare (4.-5.korrus) ja võimalusel Terra (Kadrioru poolne osa) jahutus-süsteemide väljaehitamine	Vastavate auditite tegemine võimalike lahenduste leidmiseks.		
	R8 nutika tehnoloogia kasutamine Novas, Vitas ja Mares	R8 tegevuse laiendamine Astra ja Terra majja, IT lahenduste loomine			
	Suur veekulu seoses amortiseerunud veesegistite kasutamisega, Silvas segistitele lisatud veekulu vähendavad aeraatorotsikud.	Vahetame järk-järgult välja vanad valamusegistid, millel puudub vee säästmise võimalus	Katsete ja vee kulu analüüsi käigus on selgunud, et aerosaatorite asemel tuleks pigem uusi segisteid paigaldades valida säästurežiimi võimaldavad segistid ja nendele järk-järgult üle minna. Peamine vee kulu tuleb WC-pottide loputuskastidest (korruga 3/6 liitrit vett), mitte segistitest.		
Edasised analüüsid ja võimaluste kaalumine					

	Valgustite uuendamine (üleminek LED-valgustitele), 2023.a. lõpus vahetati valgustid välja Terras, Astras ja Mares	Kokkuhoiu monitoorimine ja liikumisandurite lisamise kavandamine Vitasse ja Novasse		Haldusosakond IT osakond
	Tallinna saal amortiseerunud	Kõikide tehnoloogiliste süsteemide renoveerimine sh ventilatsioon ja jahutus ning esitlustehnika		IT osakond
	Vana tehnika kõrge energiakasutus	Energiasäästlikkusega arvestamine uue tehnika soetamisel, arvestada sellega hangete korraldamisel		
2.Jäätmete tulemuslikum juhtimine	Kogu linnakus loodud jäätmete sorteerimise võimalus	Teadlikkuse suurendamine, paberjätmete kogumise parandamine, seisvate seadmete ja masinate taaskasutusse võtmine või utiliseerimine		Haldusosakond IT osakond
	Digiprügi probleemiga pole seni süstemaatiliselt tegeletud	Teadlikkuse suurendamine, aktsioonide korraldamine sh 29.04-04.05 Teeme Ära Tallinna Ülikoolis		IT osakond TUKO
	Jätkusuutlikkuse tagamine filmitootmises	FilmEU raames rahvusvahelise tööühma moodustamine, tegevuste kavandamine		BFM
	Vastavalt hankelepingutele on keelatud ühekordsete nõude kasutamine kohvikutes,	Jõuda selleni, et üksuste poolt korraldatavatel koosviibimistel ei kasutataks ühekordseid nõusid		Kõik üksused

	kohviautomaatides ja cateringi teenust osutavate ettevõtete poolt			
3. Jätkusuutliku transpordi suurendamine	Asukoha eelised, ühistranspordiga ligipääsetavus väga hea, rattaga või jalgsi mugav	Propageerimine sisseastujate, tudengite ja töötajate seas		Üliõpilaskond TUKO Haldusosakond
		Jalgrataste parkimiskohtade arvu suurendamine vastavalt vajadusele (sh katusealused)		
		Ümbruskonna parkimise võimaluste kaardistamine, parklast linnakusse teekonna kauguse ja ajakulu ning saadava tervisekasu hindamine		
	Säästliku laadimisvõimaluse kasutamine TLÜ linnakus, elektriautode laadimispunkt paigaldatud parkimisplatsile	Elektriautode kasutuse soodustamine		Haldusosakond
4. Jätkusuutliku käitumise suurendamine	Liikmeskonna käitumine ei ole alati kooskõlas jätkusuutliku käitumisega nt liikumine linnakus, pudelivee tarbimine, printimine, ühekordsete nõude kasutamine, toitlustuse tellimine	Looduskaitse-keskse mõtteviisi edendamine ja looduse iseväärtuse olulisuse rõhutamine liikmeskonnas		Haldusosakond TUKO Personaliosakond
		Kliimasõbraliku toitlustuse tellimine		
		Kampaania kraanivee kasutamiseks, veevõtukohtade arvu suurendamine, kraanivee kättesaadavuse parandamine kohvikutes		
		Kampaania treppide teadvustamiseks eri hoonetes, kasutamiseks linnakus ja liikuvuse suurendamiseks		
		Liikumislabori avamine linnakus, välispordi võimaluste suurendamine		

	Ürituste korraldamisel ei olda alati säästlikud nt paberi kasutamine, ruumide kasutamine, toitlustuse tellimine. Koolitusjuhtide võrgustikus on soovitatud koolitused viia minimaalse paberi kasutamiseni.	Kõikide sise- ja välisürituste sh koolituste ja konverentside korraldamine rohelisemaks		Koolitus- ja konverentsikeskus Kõik üksused
	Printerite kasutamine. Ülikoolis on kasutusel ühised printerid, kuid on endiselt ka üksikkasutuses olevaid printereid.	Kasutamise vähendamise propageerimine ning individuaalsetest printeritest loobumine		IT osakond
	Hankekord muudetud, varem juba üksikutes hangetes arvestatud jätkusuutlikkusega; saadud HTM toetus hoonete energiatõhusust kasvatavateks nutikateks investeeringuteks (2022-2023)	Hankekorra täiustamine ja investeeringutes jätkusuutlikkuse arvestamine		Juriidiline osakond
5.Õppetegevused jätkusuutlikkuse pädevuste suurendamine	Horisontaalsete roheoskuste analüüs õppekavades HTM "Roheoskuste programmi" raames: juhtimisalased BA ja MA õppekavad (4) , muud õppekavad (7) .	Jätkusuutlikkuse üldpädevuse õppekavadesse integreerimise tegevuskava loomine		Õppeosakond Instituudid
		Paralleelselt toimuvad õppekava arendused vastavalt vajadustele nt roheline filmitootmise teemade lisamine "Filmikunsti produktsiooni meistriklässidesse"		
		Jätkusuutlikkuse teemalise üleülikoolilise aine ettevalmistamine, mida MA taseme üliõpilased saavad valida 2024/2025. aasta sügissemestrist (HÜPE)		Õppeosakond

		Õppejõududele arendustegevuste kavandamine ja pakkumine vastavalt roheoskuste töörühma sisendile		Personaliosakond
Väljaarendatud jätkusuutlikkust toetavad mikrokraadiprogrammid: "Rohepöörde juhtimine", "Kestlik personalijuhtimine", "Senioritöö"; ELU projekti tulemusena "Ringbiomajanduse mikrokraadiprogramm", millel valminud õppekava eskiis		Mikrokraadi õppekavade edasine arendus ja koostöö teiste ülikoolide ja partneritega		Koolitus- ja konverentsikeskus Instituudid
		Ringbiomajanduse mikrokraadiprogrammi arendus koostöös Eesti Maaülikooliga		
		Rohelise filmitootmise mikrokraadiprogrammi kavandamine		
Täienduskoolituse riikliku tellimuse taotlus esitatud, rahaline maht kokku 469 844 eurot sh "Rohe RKT" 55 328 eurot, "ÕÜF RKT" 66 300 eurot		Riikliku koolitustellimuse elluviimine - rohe RKT		Koolitus- ja konverentsikeskus Instituudid
Õppeks on avatud õpilasakadeemia kursused, mis valmistavad ette tulevasi tudengeid		Kursus "Climate Crisis and Global Governance/Kliimakriis ja ülemaailmne juhtimine (veebuar kuni mai), sügiskursused		Koolitus- ja konverentsikeskus Instituudid
Õppetegevuse mitmekesistamine e-kursuste ja e-toega. Laiemale avalikkusele mõeldud lühiloengud - Ühe Minuti Loengud säästva arengu teemal		Õppekavade, mikrokraadiprogrammide arendused		Koolitus- ja konverentsikeskus TUKO
		MOOCide arendus	HTIs on projekti raames arendamisel MOOC	Instituudid

	Õppeinfosüsteeme arendatakse regulaarselt, kuid arvestada tuleks rohepädevustega seotud õppekavade eristamise võimalusega	Ettepanekute koostamine õppe- ja täiendusõppe infosüsteemide arendustesse		Õppeosakond Koolitus- ja konverentsikeskus
	Õppekava aruandes ei ole arvestatud jätkusuutlikkusega seotud analüüsiga	Õppekavade aruannetesse jätkusuutlikkusega seotud analüüsiosa lisamine, et saada ülevaade, milliseid pädevusi milliste ainetega toetatakse		Õppeosakond
6. Teadustegevuses jätkusuutlikkuse teema suurendamine	Keskkonnamuutustega kohanemise ja nende mõjude leevendamise klasteri KEKO tegevused sh koostööprojektid nt Loode-Eesti Geopargi arengustrateegia 2031, ringbiomajanduse teekaardi meetodika	Rohetiigriiga koostöö; EL 2030 kliimapoliitika teaduspartnerlus ministriumidele (2024-2026); horisontaalsete roheoskuste tööühm (2023-2024); SHINE - süsteemimõtlemise juurutamine loodusteadustes ja keskkonnahariduses (2023-2026); uute jätkusuutlikkuse projektide esitamine 5-7.03 (Erasmused, ERA Chairs Sustainable Futures) Loomisel TLÜs uus(i) uurimisühm(asid) jätkusuutlikkuse teema ümber, mis integreerib kompetentse eri akadeemilistest üksustest ja väljastpoolt		Teadmussiirde ja projektide keskus Instituudid
	Tegevust on alustanud Teadusköök Mare majas	Teadusköögi ringmajanduse projektid Koostööprojektid: STEAMKitchen (Erasmus, 2024-2025) ja SHAREE (Twinning, 2024-2026) elluviimine		LTI
	Uurimisrühma SEEMIK uurimis- ja arendusprojektid on käivitatud	Projekt "Kliimateadlikkus koolist ühiskonda" (EPM ja Norra		SEEMIK

		finantseerimismehhanismid); keskkonnateadlikkuse alased uuringud Kliimaministeeriumile		
	Ökoloogia keskuse uurimis- ja arendusprojektid	Projektid sh "Riiklike kliimamuutustega kohanemise tegevuste elluviimine Eestis" (LIFE programm); Ökoloogia keskuse seminarid igal reedel		LTI/Ökoloogiakeskus
	WoWeC klatri tegevused, mille fookuses on töö, heaolu ja kommunikatsioon globaliseerivas maailmas	Rohetiigriiga koostöö; Uurimisprojektid nt Democrat, mille raames läbiviidud rahvusvaheline kodanikuhariduse uuring ICCS		Teadmussiirde ja projektide keskus Instituudid
	ÜRO säästva arengu eesmärkide suunal tehtav igakülgne muu uurimistegevus, kuid koondülevaade puudu	Ettepaneku koostamine WDs süsteemseks kajastuseks		Rektoraadibüroo
7.Kogukonna kaasamise ja partnerlus suurendamine	Toetavad projektid: Rahvusvaheline LIFE-SIP AdaptEst projekt "Riiklike kliimamuutustega kohanemise tegevuste elluviimine Eestis" (2023-2032)	Õppematerjalide arendamine keskkonnateadlikkuse suurendamiseks		LTI
	ELU "Jätkusuutlik ülikooliaed ja kogukond" (2023)	Kogukondlike jätkusuutlikkust toetavate tegevuste propageerimine ELU projektides		Õppeosakond Haldusosakond
		Siserohealade arendamine		Haldusosakond
	Vähene jätkusuutlikkuse käsitlus ülikooli sise- ja välikommunikatsioonis	Jätkusuutlikkuse kodulehekülje arendamine, videomaterjalid ÜRP jätkusuutlikkuse eesmärkide tutvustamiseks (artiklid, Ühe Minuti Loengud, Ekspert eetris, EXU Akadeemia)		TUKO

<p>Töötajate ja õppijate teadlikkuse tõstmine - vastavaid sisekoolitusi ja -seminare veel vähe (võrdne kohtlemine, kaasamine, koosloome)</p>	<p>Personaliarendustegevuste kavandamine ja pakkumine võrdse kohtlemise ja kaasamise teemal</p> <p>Töötajate rahulolu uuring, keskkonna-alased küsimused rahulolu uuringus</p>		<p>Personaliosakond</p>
<p>Tervist ja heaolu toetavad tegevused. Ülikooli spordiklubi pakub erinevaid treeninguid, töötajatele on pakumisi ka väljaspool ülikooli olevatelt spordiklubidelt. Töötajatel on võimalik ülikoolis käia massaažis, kasutada psühholoogi nõustamist. Haigushüvitise maksmine on suuremas ulatuses kui seadusest tulenevalt nõutud. Töötajatele pakutakse vaimse tervise alaseid koolitusi. Seadusest tulenevate nõuete täitmine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - töötervishoiuarsti visiidid - prillikompeensatsioon 	<p>Väljakujunenud tegevustega jätkamine</p> <p>Suurem tähelepanu liikmeskonna vaimsele tervisele, vajadusel viiakse läbi rohkem vaimse tervise alaseid koolitusi jm tegevusi</p>		<p>Personaliosakond/ Töötervise spetsialist</p>
<p>Töötajate ja tudengite võrdset kohtlemist toetavad tegevused. Loodud on võrdse kohtlemise voliniku ametikoht, välja on töötatud infomaterjalid diskrimineerimise ja kiusamise kohta, kehtestatud on soolise võrdõiguslikkuse kava 2022-2024, ülikool on liitunud mitmekesisuse leppega ning ülikoolile on</p>	<p>Võrdse kohtlemise voliniku ja võrdse kohtlemise komisjoni menetluse statuudi kehtestamine</p> <p>Voliniku poole pöördumiste analüüs ja selle põhjal koolituskava loomine</p>		<p>Õppeosakond/eriv ajadustega üliõpilaste nõustaja Personaliosakond/ Võrdse kohtlemise volinik</p>

	omistatud „Austame erinevusi“ märgis kehtivusega 2022-2024.	Soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava 2022-2024 täitmise hindamine ja tegevuskava uue perioodi kavandamine		
		„Austame erinevusi“ märgise uuendamise taotlemine		
		Ülikooli linnakus ligipääsetavuse auditi läbiviimine koostöös Eesti Puuetega Inimeste Kojaga ning tegevusplaani koostamine kitsaskohtade parendamiseks		
		Mitmekesisuse ja kaasamise teemalise nädala korraldamine koostöös avalik-õiguslike ülikoolide ja võrdse kohtlemise voliniku bürooga		
	Süsteemne partneritega koostöö Eestis ja väljaspool jätkusuutlikkuse teemal algusjärgus	Rohetiigri võrgustikus (üle 100 organisatsiooni), Rohelise Ülikooli töörühmas (EMU eestvedamisel) aktiivne osalemine	Liikmesleping Rohetiigriga	Teadmussiirde ja projektide keskus/klastrid
8.Rahvusvahelise koostöö suurendamine	Koostöö rahvusvahelist partneritega toimib mitmetes formaatides	BUP (The Baltic University Programme), UNICA GREEN, EUCEN (European Universities LifeLong Learning) 2024 fookuses jätkusuutlikkus ülikoolide elukestva õppe suunal), OECD EIPC (The Education and Innovation Practice Community), FILMEU allianss		Kõik üksused
9. Mõõdetavate	2019.a. on esimest korda mõõdetud süsiniku jalajälge	CO2 jalajälje mõõtmise ja raporteerimine, väljatöötamine. Koostöö Tallinna Tehnikaülikooli		Rektoraat/Strateegiabüroo

tulemuste seadmine ja jälgimine	tudengitöö raames, kuid kasutatud meetoodika oli kitsendustega	teadlastega. Konsultatsioon TÜ jätkusuutlikkuse eestvedajaga.		
	QS Sustainability Index - andmete ettevalmistamine	TLÜ andmete esitamine aprillis	Eesmärk saada kasu küsitud tegevustest, algatada vajalikke tegevusi TLÜs ja saavutada aasta aastalt arenguid kõigi heaolu nimel	Strateegiabüroo
	Times Higher Education Impact Ranking'us ei osale	TLÜ andmete ettevalmistamine ja esitamine		Strateegiabüroo